

גני עדן דמיוניים

בצלאל רבקה

www.rivka-bezalel.com

לסבא שלי
על החסד שבאהבה בין הרקיעים

סתיו, ונציה

בחוץ מעונן, ערפילי וקריר.

בפנים עולם אחר,

עולם של יצירה, דמיון, רצון לשינוי, זעקה, אהבה...

הכול שם.

”Imagine Peace”, קוראת אישה בחלל.

אני נדרכת: לדמיין, ועוד שלום, בקריאה אחת –

אני איתה!

אני ניגשת. האישה שואלת אם הייתי רוצה, תמורת סיכת דש לבנה

שכתוב עליה באותיות שחורות באנגלית: Imagine Peace,

לכתוב משאלה לשלום ולתלותה על עץ המשאלות.

רציתי לחבק ולנשק אותה.

רציתי לכתוב עוד ועוד משאלות ולמלא את העץ מכף רגל ועד ראש

בעלים לבנים.

הייתי צעירה, ולא ידעתי עד כמה הרגע הזה יהיה רגע מכונן בחיי.

לימים התברר, שהאמנית הייתה יוקו אוננו, רעייתו של ג'ון לנון, ושם

בביאנלה בוונציה היא חשפה לראשונה את עץ המשאלות שלה.

במשך השנים הסתובב העץ הזה במוזיאונים שונים ברחבי העולם וגם

הגיע לישראל ולבלב בירושלים.

מאותו יום הפכה הסיכה להיות בת־ברייתי המוזרה.
נהגתי לענוד אותה לעתים קרובות.
התאהבתי בה ממבט ראשון,
ורגשותיי אליה עזים היום כבתחילה.

בביאנלה ביקרתי מדי שנתיים, ואת יוקו אונו פגשתי
שוב באחת מהן, כאשר ביקשה לחבר חלקים של
צלחות חרס שבורות ולהפוך אותן לשלמות.
הצלחות נשאו, כמובן, משפטים שעניינם
אחדות ושלום.

טוב, הסיפור שלנו מתמקד, מן הסתם, לא
ביוקו אונו, הראויה להערצה על דבקותה רבת השנים
בעשייתה הגדולה והחשובה למען השלום.

לא קל לשאת את דגל השלום באופן מוצהר
ולנוסף בו ברחבי העולם או ברחבי הארץ
ואפילו ברחבי המשפחה.

אולם לכך עוד נגיע בהמשך...

איזה כלי מדהים הפקיד הבורא במוחנו,

מרתק,

חשבו על כך לרגע,

דמיינו...

הכול אפשרי, הכול – מהדברים הפשוטים ביותר

ועד לדברים המורכבים ממש.

אנחנו הרי מלכים, נסיכים, עבדים, פרחים, פרפרים,

עניים, עשירים, כאן או שם, קטנים, גדולים,

גבוהים, נמוכים, חכמים, טיפשים, בהירים, כהים,

אין שום גבול,

אין שום גבול!

דְּמִיּוֹן (דמיונות) – 1. היות
דומה, כגון: יש דמיון ביניהם.
2. כושר ליצור במוח דברים
שאינם במציאות. ל': פנטסיה.
– דמיון יוצר – כוח יצירה.
– דמיון־שווא – מראה
מתעה.
– דמיונית – שאיננו
במציאות. ל': פנטסטי.
– דמיון, דמיון (לדמיון אתי,
מדמיון, ידמיון) – חזיה
בדמיונו; שקע בדמיונות.

מתוך: מילון שימושי עברי-עברי (ירושלים: ש' זק, 2005).

ייתכן שהדמיון הוא המקום היחיד בעולם
שאף גורם חיצוני אינו יכול להתערב בו ולשים לו גבול,
או לכפות עליו חוק מסוים של
מותר ואסור,
לא ייאמן...

מתברר שישנם שני סוגים של אנשים:
אלה המדמיינים ומאמינים שמה ששייך לדמיון, שם מקומו,
ואין לו כל קשר לחייהם הפיזיים על פני כדור הארץ;
ואחרים,
המדמיינים ומאמינים שאם דבר־מה אפשרי בדמיון
הוא אפשרי גם במציאות,
והם חיים בניסיון ליצור את מציאות הדמיון
במציאות עצמה.
קשה!
אני משערת שאתם מתחילים כבר להבין
עם מי יש לכם עסק...

”נסה שהשאיפות והחלומות שלך שמסתובבים
אצלך בפנים יהיו חיוביים ואמיתיים.
התחום הזה הוא בידיים שלך נטו.
על הרבה דברים אין לך שליטה, אבל,
על מה לחלום, אף אחד לא יקבע לך,
זה הפרויקט האישי שלך”.

הרב קוק, מתוך: יובל פרוינד, **ראיה בהירה: התבוננות פנימית על־פי כתבי הרב קוק** (תל אביב: ראש יהודי, המרכז למודעות עצמית יהודית, 2005).

למעלה מעשור סיכת הדש עזרה, ועודנה עוזרת,

להצהיר את ההצהרה שלי –

לעתים ממקום של שמחה,

לעתים ממקום של תקווה,

לפעמים מייאוש,

ולפעמים מכעס ומתסכול.

נדמה שכל 170 הסנטימטרים שלי מאוכלסים במחשבות

איך להנכיח את השלום בעולמנו, בחברה שלנו,

בעם, בקהילה, בשכונה, במשפחה.

בתוכי,

בתוכי...

מן הסתם אתם שומעים את אנחתי

ונאנחים אתי.

אין בי היכולת להשאיר את הדברים בגדר מחשבה.

אני חיה את הניסיון, ולעתים אף את ההצלחה,

ביצירת רגעים קטנים של שלום

במציאות שמסביבי.

“רגעים קטנים של שלום”

אהבתי את הרעיון המסתתר במחשבה הזו שלי.

אינני רוצה להקדים את המאוחר, אולם

משמאלי קיר שלם, מלא בתצלומי סטילס של עבודות שעשיתי.

אני כותבת, ומדי פעם מתבוננת בתצלומים, ורואה

רגע,

ועוד רגע,

ועוד רגע,

מזהה בתוכי את הרצון לטבוע בתוך התצלום,

בתוך הרגע, בתוך השלום, בפוטנציאל,

בזרע...

ולהאריך את הרגע,

מנסה לזהות את הרגש שבתוכי,

שמחה שהצלחתי לייצר רגעים שכאלה,

מאושרת שהבורא זיכה אותי בזכות

לייצר רגעים של חסד, למעני ולמען אחרים,

בודקת עם עצמי...

... וכפי שכבר שאמרת,י,

אינני רוצה להקדים את המאוחר.

אני יכולה, כמובן, לתאר לכם את מתחם הארסנלה בוונציה,

את המבנים העתיקים, המדהימים, המוזנחים והמרתקים

שבהם מוצגות יצירות האמנות.

את האנשים מלאי ההשראה המגיעים מכל קצוות תבל

כדי לנסות לזכות ברגעי התפעמות

שירטיטו את לבם,

ואולי, בכלל, לתאר את ונציה.

ונציה, ונציה,

מה לא נאמר על ונציה:

היפה בנשים,

היפה בערים,

היפה, הרומנטית

ה...?!

אתם ודאי צוחקים, כי הדמיון מתחיל לפעול:

איך היא נראית ונציה הזאת?

מוכרחים לנסוע לשם,

נפלא ♥!

סעו, סעו, הפסיקו לדמיון,

במקרה זה, המציאות עולה על כל דמיון...

יש לכם מדבקה כזאת על החלון האחורי במכונית?

חלקכם מיד עונים:

בחלומות!

חלקכם שטים בדמיון לכיוון הרכב, לעבר החלון,

ובודקים...

רגע,

רגע,

אה...!

לי אין מדבקה כזאת.

אבל אני מאמינה בכך באמת ובתמים.

כשאני מסוכסכת עם עצמי,

כל מי שסביבי נמצא בסכנה,

ואפילו ברחוב שיינקין, ביום שישי,

כשאני לוגמת מיץ נסיכים מאבטיח ונענע,

והשמש מלטפת אותי,

והכול טוב...

אוי!

השלוש מתחיל בתוכי

שנים של תהליכי התפתחות אישיים
הובילו אותי לשביתת נשק עם עצמי,
ורגעי המלחמה נעשים נדירים
יותר ויותר.

✓ "בוגרת תהליך השלום" בהצטיינות.

לאחר אלפי קילומטרים
של צפייה ביצירות של אחרים,
לפתע,
ברגע אחד,
ניצתת תשוקה שאין שום דרך להסביר אותה:
ליצור את מה שאני רוצה לומר!
וואו!

איזה רגע מדהים, מפעים,
בשנייה אחת
את קולטת את עוצמת התשוקה,
בשנייה הבאה
את מקבלת תסריט מדויק של היצירה שלך,
ובשנייה השלישית
את בהלם ממה שקרה בשתי השניות הקודמות.
מאותו רגע
החיים נצבעים בצבע חדש.

זה התחיל כך:

אני שוכבת בתוך אמבטיית פח מלאה במים,

ובתוכה צפים ורדים.

מולי עומדת דמות נטולת ראש

מכוסה כל כולה בנוצות לבנות.

על הקיר תצלום, שאותו אני מצלמת ברגע הראשון

שבו הגבס מתחיל לכסות את כפות רגליי

בתוך האמבטיה.

הרגע הראשון

שבו הדמיון מתרגם למציאות,

הרגע הראשון שבו הנס מתממש.

בצד אחר של החלל אני שוכבת בתנוחת עובר,

על גופי כדורי זכוכית,

על כל אחד מהם מוטבעת בזהב

טביעת אצבעי.

בחלל נוסף יוצאות ידיים מן הקיר,

עטויות כפפות לבנות,

אוחזות זו בזו...

זו התמונה של השנייה השנייה. זוכרים!?

אפיזודה

חורף, שבת.

אני במיטה,

קוראת את ספרו של גבריאל גרסייה מרקס,

לחיות כדי לספר.

גבריאל נמצא אצל חברו,

הם יושבים במטבח,

והחבר קורא לאשתו ארוכת הצמה,

ואומר לה:

”מישהו מפזר את הוורדים האלה, אאוללייה“.

משהו רוטט בתוכי.

אני קמה, לוקחת עט ומסמנת את המשפט.

רק חמין יכול להציל את הרגע...

פרויקט מס. 73

רבקה בצלאל
Rivka Bezalel

”מישהו מפזר את הוורדים האלה אאוללייה“
(גבריאל גרסייה מרקס, לחיות כדי לספר)

17.3.2006 ← 17.2.2006 Project no. 73

פתוח: פרי, 17.2.2006, 12 a.m.
מתי: יום שישי, 17.2.2006, 12:00-18:00
בגן-אמנות, תל-אביב, ישראל, תל-אביב 64377

בתמיכת: מינהל התרבות, משרד החינוך התרבות והספורט

www.officeintelavivgallery.com

משרד בתל-אביב

אוצרת: רחל סוקמן

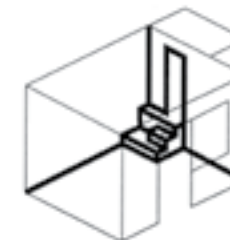
רח' שלמה המלך 1

ובניסה מרח' שלמה המלך 3, בחצר

תל-אביב 64377

טל/פקס: 03-5254191

פ"ד: 054-4527052

Office in Tel Aviv

Curator: Rachel Sukman

1 Shlomo Hamelech St.

Tel Aviv 64377

Tel/Fax: 972-3-5254191

Mobile: 054-4527052

rakela@netvision.net.il

בת דמותי – אני, גופי המפוסל,
שוכבים באמבטיה.
לצדי, מתבונן באלכסון, "מכוסה הנוצות",
ואנחנו מתחברים לישות אחת:
הרוח והחומר,
הגוף והנשמה,
אני ואלוהים.
השלום מתחיל בתוכי,
מכאן אני יכולה להצליח לבטא
את האור שבתוכי,
ודמות העובר מוארת ומאירה,
והחיבור בין הגוף לנשמה ולמקור האור
הוא שלם ומושלם.

התקדמנו עוד צעד...

אפיזודה

יום שישי בצהריים,
שבועיים לפני פתיחת התערוכה,
אלנבי, בית הכנסת הגדול.
יוצאת מבית הדפוס,
ההזמנות בידיי.
שמישהו יצבוט אותי, כאן ועכשיו,
כי אין לי מושג אם אני מדמיינת את הרגע
או שאני ברגע שבו הוא מתגשם.
אימא!

והידיים,
ועוד ידיים,
ועוד ידיים.
יד ימין מגובסת,
יד שמאל יצוקה אף היא,
לוחצת לשלום את יד ימין המפוסלת,
וחוזר חלילה.
עשרים זוגות של ידיים נותנות ידיים,
אנשים עלומים, נטולי פנים, אוחזים ידיים, מאמינים באפשרות של שלום,
של שילוב, של יחד.

אתם יכולים להאמין שבשלוש שניות
עולם שלם נרקם,
מתגלה, מתפרק ומתחבר?

זו היתה יריית הפתיחה שלי
בתור אמנית רבת-תחומית (לא הקבנוס).

אפיזודה

קיץ. מנסה לישון.
אך בעליית הגג, מעל מיטתי,
משתעשעים עכברים בצנרת.
למחרת
אני חותכת קבנוס
ומכינה מלכודות.
יאמי!

יום שישי אחר הצהריים.

חזרתי מפתחת התערוכה.

באחת המלכודות חיכה לי עכבר מת.

הריח שלו קרא לי: "רבקה, רבקה..."

מובן שהוא לא שמע על שלום,

ולא על רגעי חסד וזמן רגיעה.

מציאות, מציאות,

כאן ועכשיו!

תוך שאני מטפסת על הסולם, בדרכי אל עליית הגג,

אני חושבת: הידיים, החלל המדהים הזה של אנשים

שנותנים ידיים זה לזה.

מי הם?

איפה הפנים שלהם?

היכן הם גרים?

איך הם נראים?

ושוב מפליג הדמיון על אדי הריח הממלאים את חלל הגג.

ואני רואה אותם, את האנשים, עומדים במעגל ונותנים ידיים,

נשים, גברים, זקנים, צעירים, ילדים, יהודים, ערבים, מוסלמים, נוצרים...

אני כמעט נופלת מהסולם.

מעגל של אנשים הנותנים ידיים,

"כפרה לדרך".

קיץ, ונציה

אני במעבורת מכיכר מיכלאנג'לו לארסנלה.
לפחות 40 מעלות צלסיוס בחוץ + כל אחוזי הלחות האפשריים.
הרוח לא מצליחה לשחק בשערות ראשי המוזהבות
(זמן לצחוק) וגם לא עם שער ראשו של אף אחד אחר מתוך
שמונים, תשעים ואולי יותר,
נוסעי המעבורת.
אנחנו צמודים זה לזה מבחינה פיזית-גיאוגרפית
ודבוקים זה לזה בחיבור מולקולרי של אטומי זיעה.
ובכל זאת – שקט!
שומעים רק את קול המים המתפלחים
ואת קולות העופות בשמים...

האנשים רגועים.

אני מסיטה את ראשי ימינה

ומחייכת לבחור סיני חמוש במצלמות.

מסיטה מעט את ראשי ועיניי נחות על

קבוצה של בני נוער בלונדיניים תכולי עיניים מגרמניה,

לידם איטלקיות מקומיות, הודים, אני הישראלית,

צרפתים מתנשקים, ערבים – קיבוץ גלויות.

אין מאושרת ממני!

בלילה,

מאיה בתי מתקשרת

ומספרת לי שהיום, בישראל,

התחיל הפינוי מגוש קטיף

ומתחוללת ממש מלחמה.

מתנחלים עומדים מול חיילים...

פצועים...

בכי...

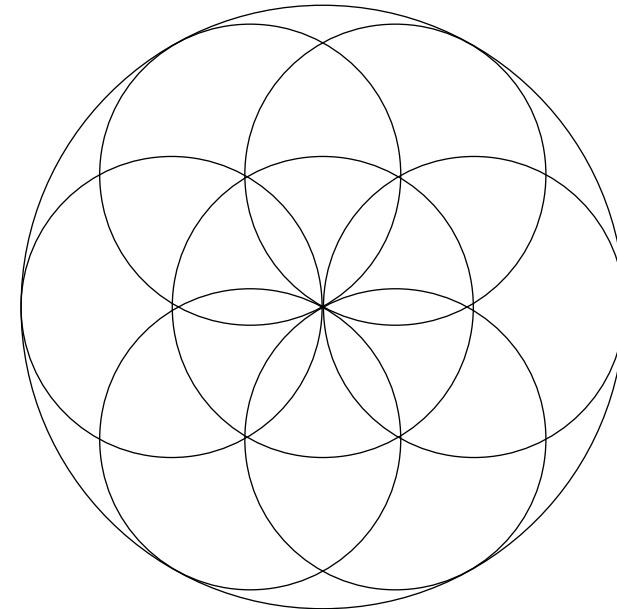
דמעות...

קללות...

ונציה – ההיית או חלמתי חלום!?

מרחפת מעוצמת העונג
של קליטת הרעיון ליצירה חדשה.
אזור התעשייה פתח תקוה, קריית אריה.
מנסה לבחור חומר לשטיח
שעליו יעמדו האנשים וייתנו ידיים.
על החומר להיות עמיד למשך שנה
של פריסה, קיפול ומאות כפות רגליים שידרכו עליו.
אדום עם נטייה ליון,
לבד עבה,
יפה,
כבד ברמה בינונית,
ניתן לניקוי.
נבחר הבד!

16 מ"ר = 4x4 מטרים – ובאמצעותו "פרח החיים" בטוש שחור.

מעבר מעונה לעונה
הוא הזמן לתת ליצירתיות לפרוח
ולבנות קולקציות חדשות
לארון הבגדים שלנו.
להצליח להרכיב קולקציה אחת או שתיים
שבהן נראה מיליון דולר –
יבטיח עונה נפלאה!
חיבורים של צבעים ומרקמים,
שכבה על גבי שכבה,
כובע, חגורה, סנדל, נעל או מגף,
תיק, סרט, גרביים.

הכי כיף שבעולם...

אלבר אלבו יוצר קולקציה
ל- H&M
23.11.2011
9:30 בבוקר
לרוץ... לרוץ...
אם זו לא אמנות,
אז מה כן?

ירושלים
היא גן העדן
שלי.
רח' שץ, מונטיפיורי,
הלני המלכה, הורקנוס...

"גיליתם היכן הייתם מאז ומתמיד: בגן העדן..."

הכירו באחדותכם עם האל
ודברו בקולו של אלוהים,
וכל השאר יינתן לכם באופן אוטומטי.
אתם שוכנים בממלכת האל
ממש ברגע זה.
פיקחו את עיניכם והתבוננו סביבכם,
ורק אז תראו באמת".

ג'יימס פ' טויימן, קוד משה, תרגום: גילה וולף (תל אביב: אור־עם, 2010).

להריח נרקיסים

גִּוְעָדוֹן ז' – 1. מקומם
הראשון של אדם וחוה, מקום
גידולם של עץ־הדעת ועץ־
החיים. 2. לפי האמונה: מקום
לצדיקים בעולם הבא, לעומת
הגיהנום לרשעים. 3. בהש':
מקום נפלא. ר': טעם גִּוְעָדוֹן.
– **גִּוְעָדוֹן הָאָבוֹד** – כינוי
לתקופה מצוינת שחלפה
ואיננה עוד.
– **גִּוְעָדוֹן שֶׁל כְּסִילִים**
(=טיפשים) – מקום של
שלווה מדומה.

3.12.2006 – “החג של החגים”

ואדי ניסנאס, חיפה

יום שישי, מלחמה בצפון.

מניחים את השטיח ברחבה שלפני החנות “חומרי בניין הוואדי”.

פותחת את השטיח ומכינה את ההזמנות לחלוקה.

השמש זורחת מבין העננים,

מתארגנת...

רואה אנשים מתקרבים ונאספים סביבי,

ועוד אנשים, ועוד אנשים,

מרגישים כמו צוף, שהדבורים באות לינוק ממנו.

מתחילה להסביר.

עוד ועוד אנשים זורמים:

יהודים, ערבים, צעירים, מבוגרים...

מתחילים בריטואל.

קשת בענן ענקית מעלינו,

אני נפעמת.

האנשים בוכים.

אני מרגישה בגן עדן.

לקום בבוקר,
לפתוח את כל החלונות,
להכין נס קפה מתוק,
לשבת על כסא שיאצו
של ד"ר גב
ו...

להצליח לקלוט בתצלום סטילס
את הסימנים שאלוהים השאיר למעננו.

קשת בענן,

מעגלי אור,

ולזכור...

ששון קדם

להיות ברגע
שבו אתה מרגיש שהדברים בהירים,
שהדרך ברורה,
ונדמה
שהיא גם הנכונה.

רגעי חסד...

ברגעים שבהם עמדנו במעגל

דוממים ומברכים,

התבהר לי שבעצם כולנו,

בכל אזור גיאוגרפי,

בכל ארץ,

בכל גיל,

תמיד מברכים את אותן ברכות,

מאחלים את אותם איחולים,

חושבים איך להעלות ברכה

שתוכל להתגשם למעננו ולמען האחרים.

ההזדמנות להיות ברגע כזה

סקרנה אותי.

ובהמשך, המחשבה: מה באמת אנחנו מדמיינים

כשניתנת לנו ההזדמנות

לאחל את הטוב ביותר.

נעמי היימן-איתי

ומתוך כל הרגעים המקודשים הללו,
ובזכות כל האנשים שהביעו את רצונם
להיות שותפים להם,
נולד הפרויקט החדש:
גני עדן דמיוניים.
כשניתנת לנו היכולת לדמיין את
גן העדן שלנו,
איזו יצירה ניצור?
איזה שיר של עולם ננגן?
עד כמה נפליג בדמיוננו?

אוגוסט 2010, יום חמישי 19:00,

שוק מחנה יהודה, ירושלים

במהלך חודש אוגוסט השוק הופך להיות במה לאמנים

מכל הארץ,

ואנשים נוהרים בהמוניהם להיות שותפים

לחוויה.

בתוך הצפיפות, בין הדוכנים,

אני מעמידה את ה"קתדרה" שלי,

עם כל הדפים, הגלויות, התצלומים והסיכות,

ומתחילה לקרוא לאנשים,

מחלקת להם גלויות וסיכות,

מבקשת שימלאו את הגלויות

וישלחו אותן אליי בדואר.

עבור רבקה בצלאל
"גני עדן דמויונים"
רחוב ספיר מס' 10
רמת-גן
מיקוד: 52622

"גני עדן דמויונים"

באם הנכם מסכימים להיות שותפים ליצירה שלי אנא כתבו
מתוך לבכם את חלום/פנטזיית גן העדן שלכם הפרטי או
הלאומי האוניברסלי או המשפחתי וצרו אותו כאן-על הדרך
הזה

אן בעקב אמתניק לא חיה אבילת קדילן
הלא יולא אהקיקמ כילן אקבטיל.
אן עקב: אקום סלא הילאצילא בא אילציק
אד אלטייק. אקום בא "אמתניק" הילטי
אנטיק. דהילן שילאק גילויק במילויק
הססציליק טלוק אד אלטי אנטיק טלוק
אנטיק בא אהק אקיק אקיק, אקיק,
אמלא א אמילאא
ההצאה!!!

רבקה

בתורה רבקה בצלאל
אסנית וסורה לאסנת הדיים המודיעים

מעטים האנשים שאכן שלחו את הגלויות חזרה.

אפילו רוב חבריי הקרובים

לא שלחו.

חלקם היו כנים דיים להודות,

שהשאלה מעוררת בהם מחשבות,

שמעולם לא העזו להעלות על הדעת

לא כל שכן על הכתב.

אז מה בעצם קורה?

הרצון שלי הוא

שאנשים יטיילו בתוך המחשבות הללו

דווקא משום שאינן שכיחות,

ובסופו של תהליך יבחינו, שגני העדן של כולנו

פשוטים לחלוטין,

ודומים האחד לאחר.

כשהדברים נגלים על הכתב,

אני מאמינה באמת ובתמים

שהדבר מאפשר לממש, לפחות, חלק מהם,

ושניתן לראות כי הם בהישג ידינו.

אאנייס 23.10-23.9

למרות העומס הרב המוטל עליכם בימים אלה, אתם מצליחים ליצור איזון הרמוני בחייכם ולהקדיש לכל נושא ועניין את הזמן והאנרגיה הדרושים, ואף לצאת ולבלות ולמלא מצברים. במישור המקצועי: תיתכן התפתחות בלתי צפויה במסלול העבודה, שתעניק לכם הזדמנות לקחת חלק בפרויקט מדליק והרשני. ונוס שלכם ברלי, כבית האהבות, מיטיבה בתחום הרומנטי והיבט חביב בינה ובין יופיטר בבית הווגיות, יעניק להיכרויות חדשות סיכויים להוביל לקשר משמעותי. גם התחום הכספי נהנה מהשפעתה הטובה של ונוס ובימים שני בבוקר ושישי גם המזל עשוי להאיר אליכם פנים. האירוע הכוכבי החשוב של השבוע הוא מעברו של אורנוס למזל טלה, כשבמהלך שבוע השנים הבאות ישפיע על בית הווגיות והשותפויות. אורנוס יזמן לכם היכרויות עם אנשים מעניינים ונאורים, אך גם יבחן ויתבע מכם לא להיאחז.

מחנה: פעילות גופנית.

לא מחנה: להגזים בחרוזות הבזבזנות שנחתה עליכם.

טיפ: "אן ערן חבוי בלבן של כל אחר מאיתנו". דוסווייבסקי

אריק לבנת

משכנות שאננים

”אפשר לחשוב” – פסטיבל פילוסופיה ואמנות

יום לפני שנסעתי לירושלים קניתי את ספרו האחרון של המינגוויי.

בבוקר

עליתי לארוחת בוקר במסעדת מונטיפיורי.

שאלתי את המלצר:

”מה שלומך?”

והוא ענה לי: ”גן עדן“.

צחקתי.

הוא התעקש לדעת מה הצחיק אותי.

סיפרתי לו שבדיוק אני קוראת ספר בשם *גן העדן*.

הוא חייך אלי ואמר: ”הסתכלי סביבך, מה את רואה?”

ואני מסתכלת:

הר ציון ממולנו, החומות,

צריח של כנסייה,

נוף עוצר נשימה...

והוא אומר: ”גן עדן“.

התחלתי להסס לגבי המילה "דמיוניים"
("גני עדן דמיוניים")
תמיד נדמה לנו שהטוב עוד יגיע,
שבדמיון הכול טוב יותר,
או יכול להיות טוב יותר,
וגן העדן הוא בכלל נשגב.
אבל לפעמים, ברגעים הכי פשוטים,
הכי שקטים והכי יקרי ערך שלנו עם עצמנו,
אנחנו בגן עדן.

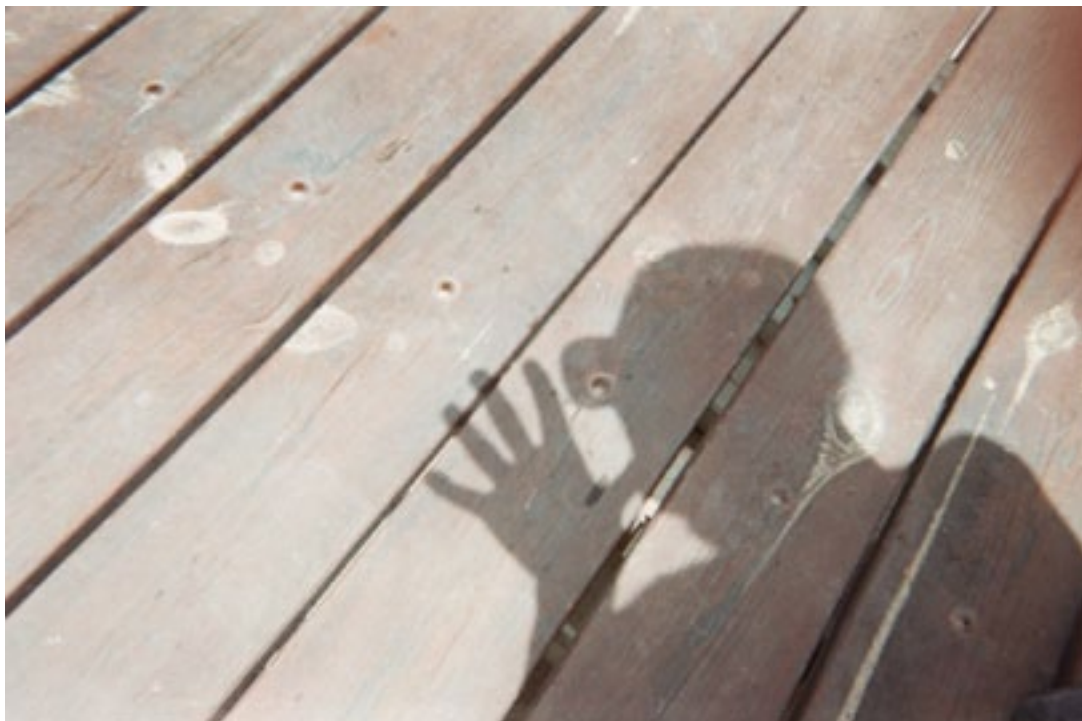
אני ילדת גן עדן,
אני חיה בגן עדן.
היש בי אומץ
להכריז על כך בקול רם
ולהודות בטוב?

אנדריי קומנין

”אהבה כה עצומה,
אהבה שהשמים
לא יוכלו להכיל.
איך כל זה שוכן בתוך לבי?”

רומי

רנה שינפלד

”הדמיון חשוב יותר מהידע, שכן הידע

מוגבל והדמיון הוא אינסופי...”

אלברט איינשטיין

עין כרם, 2.1.2012

יורדת בשביל המדרגות,
מסביב דממה.
לעתים עורב צווח,
ריחות של קמינים בוערים
מחממים את גן העדן הקסום הזה.
הכול טובל בירק,
ברכות מים קטנות,
פכפוכים,
קקי של כלב, אופס!

לרקוד על חוף הים

מבלי שיחשבו

שאת מוזרה

גיל רון שמע

צב בדרך לגן עדן...

בתוך מנהרה של הבנה מתחוויר לי לפתע
החיבור העז שלי לאיחוד.
הכפות, האצבעות,
כל רגע של חיבור ביני לבין האל,
הוא רגע של גן עדן,
רגע של שלמות.
כל התאחדות, כל סיב שנרקם בינינו –
שם אני שלמה, זה גן העדן שלי,
התמים, הטהור,
שאינו תלוי בעולם, בעושר, בצורך
או בהיצע.
רק בלב, בלב שלי ובבורא,
בסימן שהוא נותן לי,
בך שימו שהוא מעניק לי באותו רגע,
בחויית החיבור הפשוטה
למקור שלי –
האב.

האצבעות, הן פרט מתוך היצירה *בריאת האדם* של מיכלאנג'לו
על תקרת הקפלה הסיסטיניית בוותיקן.
מיכלאנג'לו עצמו הסביר חלק זה ביצירתו כך:
"ה'קריאה' מתרחשת בחלל שבין שתי האצבעות –
של אלוהים ושל האדם – המושטות זו לקראת זו.
התוצאה של 'שמיעה' מופלאה זו משני הצדדים
היא התהוות העולם על כל קסמיו".

כמעט בת 49.

כעת אני מבינה,

שאת הרגע הזה

אני מחפשת כל חיי.

עוד רגע, ועוד רגע,

ועוד חיבור,

ונגיעה בבריאה, ביצירה.

מעולם לא נמצא דבר חשוב יותר לעשותו,

מעולם!

מוצ"ש, 3.3.2012, 20:20

מפגש האמנים בביתי – ערב דיוואן

משתתפים לפי סדר הישיבה

ששון קדם

רנה שינפלד

אנדריי קומנין

אריק לבנת

נעמי היימן-איתי

גיל רון שמע

רבקה בצלאל

עדנה גרופל מלמד

שמונה אמנים,

עשייתם ארוגה מנגיעת אצבעם באצבע אלוהים.

אמנותם מרגשת, מפעימה ומרטיטה

את לב המתבונן

ומגישה לו

רגע של פגישה עם הבורא.

כל אחד מהם מעניק תצלום

המבקש לעורר בצופה רטט

של חוויית גן עדן,

רגע של אהבה, השראה, התרגשות, זיכרון,

שמחה, יופי והדר.

רגע של זכות

אזתו בלחן זילא הלב

מדו 'דיוואן'?

עס"י המסורת העברית בימי הביניים בארצות יהדות האיסלם, נהוג היה להיפגש מחוץ לכתלי בית הכנסת ובתי המדרש ולהמשיך ביצירה קהילתית וחברתית שניזונה ונוגעת במרחב שבין קודש לחול, כיסופים וערגה לשכינה ולשיבת ציון.

מפגשים אלו בספרד ובארצות האסלאם - מצרים, עיראק, מרוקו, סוריה ותימן נקראו 'דיוואן' והורישו לעם ישראל לדורותיו אוצרות פיוט ושירה אשר השפיעו על היצירה, הנשמה והתפילה של עם ישראל עד ימינו. עם הזמן, כונתה גם אסופת השירה של משוררי הקודש - 'דיוואן'. ב'דיוואן' חוברים צעירים וזקנים, נשים גברים וילדים, למפגש פשוט ואמיתי של שירה ותפילה משותפת.

מי אנחנו?

פרויקט 'דיוואן הלב' - יצירה מוקלטת שבושלה במשך שנה וחצי ב"לול" של דעבול, על ידי מוסיקאים, רובם, מתוך מעגל נגנים הנקרא 'דיוואן הלב'. 'דיוואן הלב' נוסד על ידי אלון אמאנו קמפיו וגיל רון שמע, בהבחנים בצורך הולך וגדל בדורנו לשיר ביחד שירה מקודשת הפותחת את הלב. מוסיקלית, ההרכב מנגן מוסיקה מסורתית בכלים מרחבי התפוצות של עם ישראל, מהודו עד צפון אפריקה וערב. הזמרים מופייטים בסגנון תימני מסורתי, צפון אפריקאי ובאופן ישראלי עכשווי וחופשי. ניגונים ומנגינות עתיקות עולים מהזיכרון המשותף לכל עדות עמנו, מתעוררים וחוזרים - אחרי אלפי שנים - אל הדור הצעיר, אשר מתחבר בדרך חדשה לאוצרות התרבות של העם, המוסיקה והשפה העברית. השירה המקודשת של קהל רב המתכנס יחדיו נערכת ככל תרבות כטקס דתי רב עצמה: אקסטוזה, טראנס מרפא, מגע עם השקט המבורך.

'דיוואן הלב' הוא מסע נשמה מרתק, המסעיר את הגוף והנפש, מאזן, מכוון ומחבר בין צבעיה השונים של החברה היהודית המתחדשת. עם הזמן, נוצרה קהילה מגוונת וגדולה של חברים, קהל ומוסיקאים, אשר באופן עקבי לוקחים חלק במפגשים ו'דיוואן הלב' הפך לתופעה משמעותית בחייהם.

רבקה בצלאל

אותו מוצ"ש, 01:18

זוכרים את הסדרה "בית קטן בערבה"?
כל ערב לפני השינה,
הילדות היו כורעות ברך לצד המיטה,
מברכות, מודות לאל
על כל הטוב והחסד של אותו יום.
אני מתיישבת על מיטתי,
וכל שאני רוצה ברגע זה הוא לכרוע ברך,
להצמיד כפות ידיים ולהודות לאל.
תודה על ערב מלא אהבה,
תודה לאנשים המיוחדים הללו
על פתיחות הלב,
על האפשרות לספר את מעשיהם, לחלוק אתנו.
תודה ל"דיוואן הלב"
על המוזיקה, על האהבה ועל התשוקה שלהם למילים,
לקצב, לצליל, לבורא.
תודה לבורא עולם
על שזיכה אותי ליצור ערב כזה,
להיות שייכת וליטול בו חלק.

נס

גן עדן

מצלמת בפעם הראשונה במצלמה החד-פעמית.

יום ב', אחרי 9 בבוקר.

בעקבות שיחה עם נעמי היימן-איתי,

מתרגשת.

רק ברגע שאני מפעילה את הפלאש

ורואה את הנורה האדומה נדלקת,

אני חשה את ההתרגשות מכה בי.

אני מרגישה פתאום אחת עם קבוצת האמנים.

רגע של קודש! אין הסבר אחר.

השמחה פושטת בכל איברי,

אני מרגישה כמו ילדה שקיבלה צעצוע למשך שישה שבועות,

וברגע זה היא פותחת את נייר העטיפה... ומשתהה.

מרגישה את הרעיונות עוברים מרקה לרקה, ממוח למוח.

לצלם. כאן ועכשיו. חדוות היצירה, חדוות הצילום,

חדוות הרעיונות שהשמחה מזרימה,

וחדוות השמחה הבאה עם הרעיונות.

מבינה את מה שאמרה עדנה: שהמצלמה קוראת לה...

כן,

נקראת אל הפילם,

איזה אושר!

עדנה גרופל מלמד

אינני עוד רבקה ש"המציאה" את הרעיון.

עתה אני אחת משמונה אמנים

השותפים ליצירה אחת.

אני מרגישה את מהות היצירה,

את עומקה.

מרגישה את שערי גן עדן נפתחים בפניי,

מרגישה טוב,

מרגישה שונה –

ניתק הקשר לרעיון הגדול, לאחריות,

לתוצאות, לדרך,

ישנה אני כאמנית, כחלק ממסע מרתק,

שנפלאותיו נגלות לפניי ברגעים אלה.

חציתי מעבר כלשהו,

וכעת אני בלב יבשת חדשה,

בתוך עצמי.

אושר גדול מציף אותי.

”העניין הוא לא החזית או הגב של השמלה,

העניין הוא מה שבתוך:

הגוף, היצור האנושי, האדם.

העניין באופנה הוא לא לקנות עור נוסף.

העניין באופנה הוא לרקום חלום.

יום אחרי יום, עונה אחר עונה,

אני ניצב מול דף ריק

וצריך למלא אותו בחלום.

זו העבודה שלי.

וצות העובדים שלנו פועל כמו תזמורת

והופך את החלום למציאות“.

אלבר אלבו, מעצב בית האופנה Lanvin, פריז

להשיל את קליפות הבדידות

חנה קופלר

מאז גילתה רבקה בצלאל את האמנית שבה, היא עוסקת בצמצום הפער שבין אמנות לחיים באופן ההופך את מכלול יצירתה וחייה לדיוקן עצמי מוחשי, פעיל ומשתנה. היא מערבת אופני ביטוי שונים בעשייתה האמנותית (צילום, ציור, פיסול, עיצוב, כתיבה, מיצב, מיצג, וידיאו ועבודת גוף), אך במקום "לעשות אמנות", היא מתעלת את כלל משאביה וכישוריה למקומות המאפשרים לה "להיות אמנות".

"גני עדן דמיוניים" היא השלישית בתערוכותיה (בגלריה משרד בתל אביב, לאחר "מישהו מפזר את הוורדים האלה האולליה" ו"כפרה לדרך"), והיא ממחישה במובהק את הרצף הרעיוני שבין פרויקט לפרויקט ואת הקשר המחבק והמחבר חוליה לחוליה, במלאכת בניית הגשרים שהיא טווה בין לבבות. אפשר שכבר בעת שהיא שרויה כל כולה בעשייה הנוכחית, מתרקם לו הפרויקט הבא, שכן פיתוח היצירה והמשך גלגולה הפכו להיות חלק בלתי נפרד מחייה.

בצלאל היא אמנית ומורה לאמנות החיים המודעים. היא נולדה בערב יום הכיפורים, ומייחסת לכך את נהייתה אחר החיבור שבין קודש לחול ואחר הקשר המאחד וממזג בין ה"תחתונים" לבין ה"עליונים". רגישותה לסביבה בוראת מצבים של לכידות נפשית בין אנשים, כמו במפגשים על גבי השטיח שפרשה במקומות שונים ברחבי הארץ במסגרת הפרויקט "כפרה לדרך", שבו הזמינה קבוצות של שלושה-עשר אישה ואיש למעגל ידיים, ליצירת רגע של אחדות. שם גם היכתה בה ההכרה, שכולנו שווים בתפילותינו, באיחולינו, בייחולינו, ברצונותינו, במאווינו הכמוסים ביותר. בכל מפגש כזה בין אנשים, שמעולם לא נפגשו קודם לכן, התהוותה קבוצה בעלת מכנה משותף, נוצר רגע של התעלות, חוויה של שהייה רגעית בגן עדן. באותו רגע קסום נולד, מבחינתה, הפרויקט "גני עדן דמיוניים".

בשלב הבא הדפיסה בצלאל אלפי גלויות מבוללות וחילקה אותן בתפוצה רחבה. היא ביקשה תיאור כתוב של גן העדן מנקודת מבטו הפרטית של כל אחד ואחת. ההיענות הייתה פחותה מששיערה. המשימה נשמעה

לכאורה קלה, אך בפועל, מרבית מקבלי הגלויות לא ידעו מה לכתוב ולא העזו להתעמת עם השאלה: "מהו גן עדן בעיניך?". אחדים חשבו שמדובר במשימה לצדיקים בלבד; אחרים הודו, כי מעולם לא נתנו את דעתם לכך, ואולי זו פריבילגיה, השמורה בלעדית לטובים שבין באי העולם הבא. רבים לא ידעו כיצד להכיל את הנושא, גם לא את סוגיית "גן העדן האבוד". לעומת זאת, הגלויות שחזרו אליה בדואר, היו דומות מאוד במהותן. כל מי שפתח את לבו, שרטט גן עדן זהה למדיי לזה של זולתו, בעיקר בתיאור הנשגב שבדברים הפשוטים של חיי היומיום.

כשבחנה בצלאל את רגעי החסד שלה, את ניצוצות גן העדן הפרטי שלה, היא ראתה בעיני רוחה את נגיעת אצבעה באצבע אלוהים, ממש כמו בפרסקו של מיכלאנג'לו בקאפלה הסיסטינית. היא חשה רגע של בריאה, של חיבור לעולם היצירה, לצלם האלוהי שבה. מכאן ואילך התגבש המשכו של הפרויקט. היא חיפשה אמנים מתחומים שונים, שהרטיטו את לבה והעניקו לה חוויה של ראשית ההיווצרות. כך התהוותה קבוצה של שמונה אמנים. לכל אחד מהם הסבירה בצלאל מה גרם לה להתחבר ליצירתו, ויזמה מפגש אמנים בביתה, שבו נכחו גם חברי להקת "דיוואן הלב". שירתם וניגוניהם חתמו את הפסיפס האנושי ואת האינטימיות שנוצרה בין המשתתפים. המפגש תועד בסרט וידיאו. בסופו חילקה בצלאל מצלמות חד-פעמיות (שפסו מן העולם ונבחרו על ידה בשל ראשוניותן) לכל אחד מן האמנים (איש מהם אינו צלם), וביקשה מהם להנציח רגע של השראה, נקודת אור בראשיתית של בריאה כלשהי. היא ביקשה להעביר אנרגיה באמצעות הצילום; לאו דווקא איכויות של צילום מקצועי, אלא איכות שמהותה נובעת מן הלב. היא ביקשה להגיע אל המקום שממנו נובטת היצירה, ולהעביר הלאה רגע קסום להתבשם בו, מתנה מהלב לשנה החדשה.

התערוכה, שהתגבשה בסופו של דבר, מורכבת מתצלומיהם של שמונת האמנים, מסרט הווידאו המתעד את המפגש ביניהם ומצטוגת הגלויות המתארות גני עדן דמיוניים. בתערוכה היא משיקה את ספרה, המוקדש לסבה.

האמנים המשתתפים:

גיל רון שמע – סופר ומשורר, מוזיקאי, אמן, מפיק מוזיקלי, מגשר, נווד. ממקימי להקת "שבע" ופרויקט "דיוואן הלב". מתרגם לעברית של כתבי המשורר הפרסי-סופי, ג'לאל א-דין רומי. שגריר של רצון טוב מטעם משרד החוץ במדינות מוסלמיות. נושא מסר של שלום ושל אחדות. בצלאל התחברה אליו בשל יכולתו להמחיש את האנרגיה הטמונה בכתביו של רומי בשפה העברית, וכן בשל החיוניות הנובעת מכל מעשיו ומפועלו.

ששון קדם – מעצב אופנה על-זמנית, שאינו קשור לאופנות מתחלפות. בעל חנויות אופנה, המייצא את בגדיו לארצות הברית, לאוסטרליה ולאירופה, והקולקציות שלו נמכרות לחובבות פרט-א-פורטה ברחבי העולם. בנוסף הוא מעצב בגדים למחול ולתיאטרון. קדם למד ציור אצל הצייר משה גבעתי, שלדבריו "פתח לו את הדמיון". למעשה, הוא "מפסל" ביד ויוצר ממנו עבודות אמנות המשרדות אנרגיה מעוצבת.

רנה שינפלד – רקדנית, כוריאוגרפית ומורה למחול. רבות מיצירותיה הפכו לקלאסיקות של המחול הישראלי. הייתה ממקימי להקת "בת שבע", וניהלה אותה במשך שנים רבות. בשנת 1978 הקימה את "תיאטרון המחול רנה שינפלד", שבמסגרתו פועלים להקה, בית ספר וסדנאות. שינפלד נחשבת לאחת הרקדניות החשובות בדורנו, והמחולות שיצרה זכו להצלחה ולהכרה בינלאומית. היא מורה רבת השפעה ואחת הנציגות המקוריות והחשובות של התרבות הישראלית ושל המחול הישראלי ברחבי העולם. שינפלד המציאה ופיתחה שפת מחול ייחודית, העושה שימוש בחפצים ובחומרים המבליטים את גוף האדם ומדגישים אותו. בהקשר של המפגש בין החפץ והריקוד ביצירותיה נאמר עליה שהיא יוצרת אינסוף צורות פיסוליות, שונות זו מזו, המתחלפות ועוברות תמורות בחלל ובזמן.

אנדריי קומנין – אמן מתכת, פסל, חרש ברזל. למד עבודה במתכת במכון לפלדה ולמסג במוסקוה, בסדנה של ולדימיר סידורנקו במוסקוה וכן בסדנאות של אורי חופי בקיבוץ עין שמר ושל קריסטוף פרידריך בשווייץ. הוא עוסק בעיצוב ובפיסול במתכת חמה. עבודותיו הוצגו ברוסיה, בישראל, בצ'כיה ובאנגליה. נאמר עליו שהוא יוצר מחול מהחומר הקשה, מצליח לגעת ב-DNA שלו ולזכך אותו לכלל פיוט. מעשי ידיו – פסלים, שערים, מעקות, דלתות, סורגים, פריטי ריהוט ואבזור – כולם הם שיר הלל למתכת הקשה, המתרככת ונענית למגע יד היוצר שלו.

אריק לבנת – מוזיקאי, שחקן, מגיש תוכניות בטלוויזיה, מפיק מוזיקלי, נגן כלי נשיפה (סקסופונים, חלילים ושופרות), מבכירי הסקסופוניסטים בארץ, מחבר מופעים לילדים, שבהם משולבים טקסטים ומנגינות פרי עטו. בוגר בית הספר למשחק של יורם לוינשטיין, משתף פעולה עם אחיו, אביב, מוזיקאי וצייר. סגנון הנגינה והכתיבה של האחים לבנת בא לידי ביטוי בגוף יצירה מגוון: מיצירות ג'אזיות, מוסיקה לשירי משוררים לצד טקסטים מקוריים, מוזיקה קלאסית ומוזיקה לתיאטרון, מחול וקולנוע ועד לחיבור מרתק בין ג'אז עכשווי למוזיקה יהודית ולשירי עם. במסגרת "האחים לבנת" הקליט אריק לבנת והפיק שבעה דיסקים, הופיע עם הזמר סטיבי וונדר, והוא משתתף בפסטיבלי מוזיקה ובמופעים שונים בארץ ובעולם. יחד עם אביב הקים את קרן האמנויות "רז-קם", שמטרתה לסייע ולעזור לילדים ולבני נוער יתומים ולקדם ערכי תרבות, אמנות ומורשת באמצעות מוזיקה, ציור, תאטרון ועוד.

נעמי היימן-איתי – מוזיקאית ופסיכותרפיסטית, מרצה ועורכת סדנאות בארץ ובאירופה. בסדנאותיה משמשת המוזיקה כלי מתווך, כלי ביטוי וכלי לפענוח מרכיבי החוויה על כל גווניה. היימן היא בעלת קליניקה פרטית לילדים ולמבוגרים בעלי צרכים שונים, מרצה קבועה בסמינר הקיבוצים ואורחת בשלוחת אוניברסיטת לסלי. בצלאל מעידה עליה כי האירה את נשמתה במסגרת קורס של ריפוי הוליסטי והקימה לתחייה את כל התאים הרדומים שהיו בה. היא נוגעת בכל מגרות היצירה, פותחת אותן ומצליחה לגעת בנימי הנפש של מטופליה ושל תלמידיה.

עדנה גרופל מלמד – בעלת סטודיו לתנועה ומחול, בוגרת אוניברסיטת אדלפיי בארצות הברית. היא מורה מוסמכת לתנועה ולטכניקת אלכסנדר ועוסקת כ-20 שנה בזן-בודהיזם וב-mindfulness. לדעת בצלאל, היא יוצרת אי קסום בתוך חיי היומיום, מקום שאפשר להגיע בו לרגיעה, להתחבר לתודעה ולנשמה באמצעות הגוף, הצליל והריקוד. בתהליכי זיכור וריפוי היא מאזנת בין גוף לנפש, "מרווחת בין המחשבות", כפי שהיא מגדירה זאת.

רבקה בצלאל – השמינית מבין האמנים שנטלו חלק במפגש המרתק. מקיימת פרויקטים, שמטרתם לקרב בין בני אדם ולגרום להם להגיע לרגע של הארה, של יופי ותום, רגע שבו מתגבשת התחושה כי האדם הבודד הוא חלק מתוך השלם, רגע שבו הוא נוטל אחריות להפצת האחדות בדרכו שלו. רגעים כאלה, לטענתה, גורמים לשינוי בלב ובתודעה, אפילו מבלי משים. בצלאל מגשימה את ייעודה, והוא כאש בוערת בעצמותיה. היא מתמסרת ליצירת איים של הרמוניה, של שלום ושל תקשורת בין אנשים, וגורמת להם להשיל מעליהם את קליפות הבדידות.

אוצרת ראשית, גלריה משרד בתל אביב: רחל סוקמן

גני עדן דמיוניים

6 בספטמבר – 5 באוקטובר 2012

אוצרת אורחת: חנה קופלר

עיצוב גרפי: הדס אי ירושלמי
עריכה לשונית: דריה קסובסקי
דפוס: דפוס רהב

תודה לפנדה, מעבדה לצילום ולפיתוח, תל אביב
תודה לאריק לבנת על תמלול סרט הווידאו

גלריה משרד בתל אביב
רח' זמנהוף 6, תל אביב, 64373, טל' 03-5254191
magazine@netvision.net.il
officeintelavivgallery.com

בתמיכת
משרד התרבות והספורט – מנהל התרבות
עיריית תל אביב-יפו

© 2012, גלריה משרד בתל אביב / המרכז לאמנות חזותית בתל אביב

